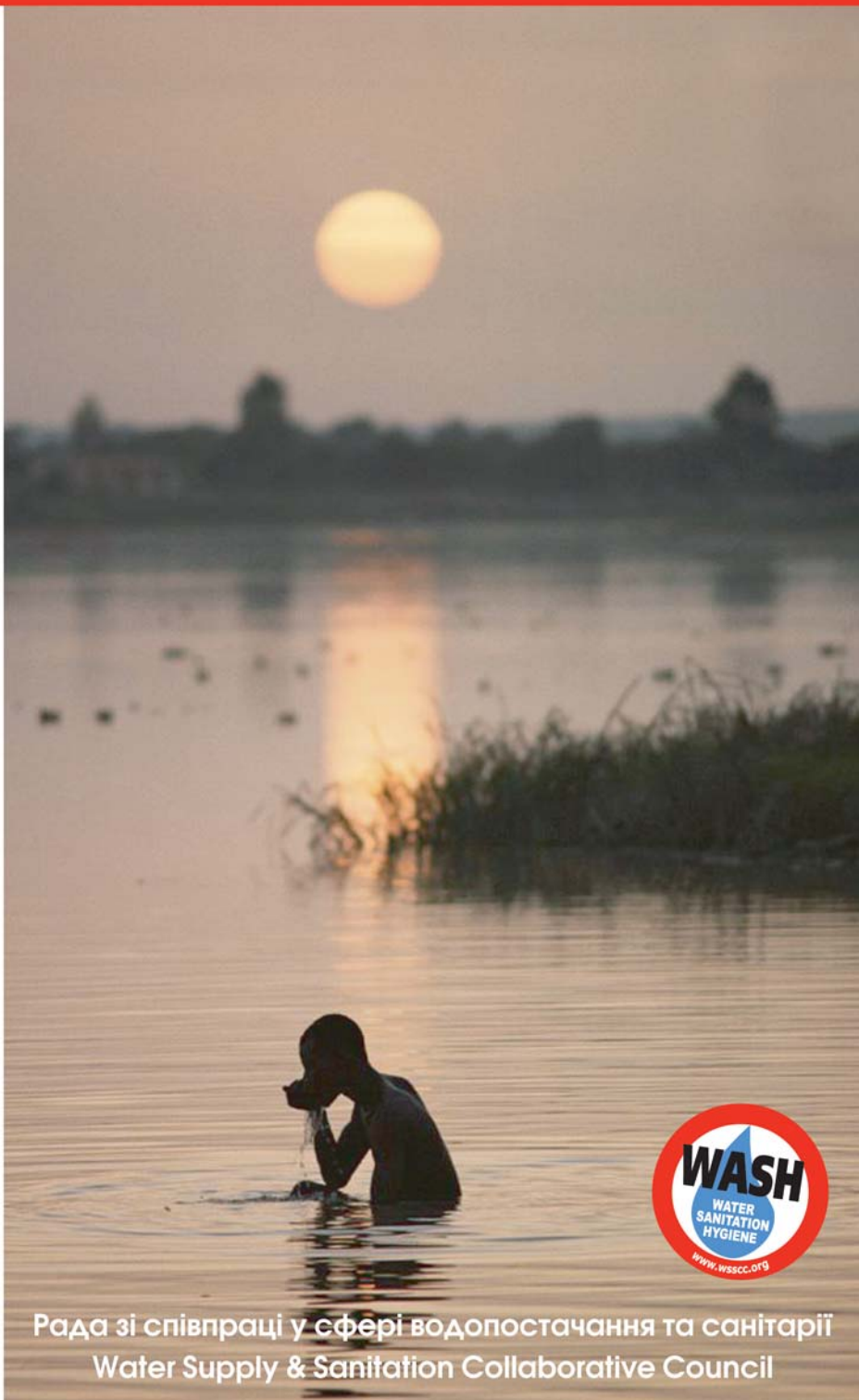

Вода, санітарія, гігієна для всіх

Water, Sanitation & Hygiene for All

Рада зі співпраці у сфері водопостачання та санітарії
Water Supply & Sanitation Collaborative Council

Чому кампанія розпочинається зараз?

WASH – Water Sanitation and Hygiene – компанія Вода, Санітарія та Гігієна

WSSCC – Water Supply and Sanitation Collaboration Council – Рада зі співпраці в галузі водопостачання та санітарії

Стимулювання управлінської та інституційної реформи

Неминуча криза водопостачання і санітарії у країнах третього світу є кризою управління і політичної волі. Багато урядів не звертають уваги на потреби своїх бідних і маргіналізованих громадян, які часто сплачують вищу ціну, ніж решта суспільства, за послуги водопостачання і санітарії. Доки не стануть зміни в напрямі ширшого залучення людей до питань управління водними ресурсами, цей дорогоцінний ресурс залишатиметься предметом спорів і викикатиме конфлікти між громадами, країнами та збільшуватиме розрив між багатими і бідними. Посилення громадської підзвітності та покращення нормативно-правової бази й ефективності моніторингу послуг водопостачання і санітарії покращить управління та надання послуг саме бідним і найбіднішим. Кампанія WASH має на меті стимулювати партнерство між громадським та приватним секторами задля надання більш справедливих і доступних послуг, у першу чергу, бідним, особливо жінкам і дітям, які несуть найважчий тягар бідності і захворюваності у багатьох країнах, що розвиваються.

На початку XXI століття близько 1,1 мільярда людей на Землі не мають доступу до безпечного водопостачання, а понад 2,4 мільярда не мають належних умов санітарії. Стрімке зростання кількості населення протягом 1990-х років, особливо у мегаполісах, зумовило розширення доступу людей до послуг водопостачання та водовідведення. За оцінками фахівців, у 2000 році вже на 620 мільйонів людей більше, ніж у 1990 році, отримали доступ до водопостачання, і на 435 мільйонів більше — доступ до каналізації. Проте, незважаючи на позитивні зрушення протягом Міжнародного Десятиліття Водопостачання і Каналізації (1981—1990), усе ще залишається жахливим відставання у країнах третього світу, де мільярди людей, переважно бідних та маргіналізованих городян, мешкають у вбогому, нездоровому доквіллі.

Доступ до системи каналізації (умов санітарії) — основне право людини, яке забезпечує її здоров'я та гідність. Кожен заслуговує на захист від хвороб та інших загроз для здоров'я, що виникають через брак утилізації продуктів життєдіяльності людини та відходів виробництва. Діти, як найбільш вразлива соціальна група, стають найпершими жертвами цих загроз. Згідно з Конвенцією про права дітей, яку ратифікували майже всі країни світу, діти мають бути забезпечені кращим доквіллям і найвищими життєвими стандартами.

Кампанія WASH є ініціативою WSSCC задля мобілізації політичної волі та впровадження дії в усьому світі для того, аби покасти край цим стражданням. Особливий наголос буде зроблено на досягненні глобальної санітарної мети, без якої неможливо забезпечити здоров'я для всіх.

У наш час відносного процвітання є ганебним і скандальним такий стан, за якого від бідності, хвороб і смертності потерпає значна частина населення нашої планети. Серед тих, кого зачіпають ці проблеми, — знедолені жінки і діти, які живуть як жебраки, в країнах Азії, Африки, Латинської Америки і Карибського регіону. Деякі країни Близького Сходу, Східної та Центральної Європи також потерпають від нестачі водопостачання та водовідведення. Неправильна утилізація відходів життєдіяльності людини — це одна з найбільш серйозних проблем людського здоров'я у країнах третього світу. Статистика стверджує, що щороку від діареї вмирають майже два мільйони дітей: кількість дітей, які померли протягом останніх десяти років від зневоднення, викликаного цим захворюванням, перевищує кількість загиблих у всіх збройних конфліктах після Другої світової війни.

Соціальні та медичні наслідки такого плачевного стану справ є особливо обтяжливими для жінок та дівчат. За відсутності елементарних санітарних умов вони платять вищу ціну за шкалою людських цінностей: через брак туалетів вони змушені чекати настання ночі, щоб випорознитись, що часто ставить їх під загрозу сексуальних домагань і насильств; через нерозвиненість санітарної інфраструктури в школах дівчата отримують гіршу освіту, — все це призводить до збільшення і без

Роль Ради зі співпраці у сфері водопостачання і каналізації

IAP – The Iguacu Action
Programm – Програма Дій
Ігуасу

Вода, санітарія і гігієна для всіх — кампанія WASH

того великого фізичного навантаження та росту інфекційних хвороб, пов'язаних із відсутністю води та умов санітарії.

Чому тоді на це не зважають політики і можновладці? Чому населення всього світу не тисне на своїх лідерів, аби вони більш активно вирішували ці проблеми? Причини численні і непрості. Політики і можновладці вважають «каналізацію» брудним словом. Вони не усвідомлюють, що будуючи туалети та даючи людям умови забезпечення основних потреб гігієни, можна удвічі зменшити смертне мито, яке сплачує половина людства, що позбавлена цих фундаментальних прав. Відсутні стимули до енергійної діяльності у сфері санітарії. Вирішуючи проблеми санітарії, не здобудеш престижу чи політичного капіталу, оскільки ті, кому це найбільше потрібно, мають найменшу політичну силу.

Оскільки вода завжди була одним із пріоритетів і відіграла ключову роль у людській культурі, природно, що люди, у першу чергу, вимагають забезпечення водою, а не покращення умов санітарії та гігієни. Однак інвестиції у якість та кількість водопостачання можуть зменшити смертність від діареї на 17 відсотків, тоді як інвестиції в каналізацію — на 36, у гігієну — на 33 відсотки. Ці цифри часто лишаються поза увагою ще й з іншої причини: як правило, агентства з водопостачання очолюють висококваліфіковані водні інженери, які не обізнані або не зацікавлені у вирішенні питань санітарії та гігієни.

WSSCC у 1990 році отримала мандат, підтверджений резолюцією ООН, на підтримання імпульсу Міжнародного Десятиліття Водопостачання і Каналізації. Місією WSSCC є «*прискорення досягнення збалансованого надання послуг водопостачання, каналізації та утилізації відходів усім людям, особливо бідним, шляхом посилення співпраці між країнами, що розвиваються, та агенціями, що надають зовнішню допомогу, в рамках узгоджених програм дій*».

У листопаді 2000 року на п'ятому Глобальному Форумі WSSCC одностайно погодила Програму Дій Ігуасу (IAP). Програма містить порядок денний, на якому можуть базувати свою діяльність різні агенції та окремі особи. Її положення стосуються всіх, хто залучений до питань водопостачання, санітарії та гігієни: від окремих власників будинків чи квартир до політиків і можновладців.

У грудні 2001 року під час Міжнародної конференції з питань прісної води у Бонні (Німеччина) WSSCC розпочала кампанію WASH, яка стала узгодженою діяльністю членів і партнерів Ради зі співпраці щодо включення питань санітарії, гігієни та водопостачання до політичного порядку денного. WSSCC працює з парламентами, урядами, неурядовими організаціями, громадами та іншими зацікавленими сторонами у просуванні санітарної мети — цілі, яка передбачена Декларацією Тисячоліття, підписаною більш ніж 150 керівниками держав і урядів на засіданні Генеральної Асамблеї ООН у 2000 році. Зацікавлені особи та організації, які прагнуть змінити ситуацію і покращити стан здоров'я та продуктивність бідного населення, створили глобальний альянс для того, щоб безпечна вода, са-

нітарія і гігієна стали реальністю для всіх. WASH прагне підвищити відданість політичних і соціальних лідерів досягненню цих цілей і змінити необхідні норми поведінки за допомогою інформаційних і комунікаційних каналів, використовуючи традиції та ЗМІ, просуваючи питання гігієни у школах, організовуючи тренінги, зміцнюючи на місцях кадровий потенціал у сфері комунікацій, розвитку мереж та досліджень.

За допомогою регіональних та національних координаторів, організацій-партнерів та союзників, які працюють у різних частинах світу за загальною стратегією та під керівництвом з боку Секретаріату, WSSCC випробує і адаптує методологію кампанії «спілкування заради розвитку». Ця методологія успішно використовується організаціями ООН (ЮНІСЕФ, ВООЗ та іншими), а також донорськими агентствами при реалізації програм з оздоровлення, водопостачання та санітарії у країнах третього світу.

Подібна соціальна мобілізація і стратегія пропагування потребують створення численних партнерств між усіма зацікавленими сторонами: від осіб, які визначають політику, до місцевих, релігійних та бізнесових лідерів, шкіл, професіоналів у даній сфері, і далі — до окремих домогосподарств та сімей. Визначну роль у цій стратегії відіграють ЗМІ, що зв'язує усі верстви суспільства, які прагнуть необхідних змін у політиці, поведінці і практиці.

Історичні події

Щоб привернути громадську думку до проблем, WSSCC активно веде свою пропагандистську діяльність під час важливих історичних подій, що відбуваються у різних країнах та регіонах світу. Це, зокрема: — Міжнародна конференція з прісної води у Бонні (Німеччина, грудень 2001 року); Всесвітній самміт зі сталого розвитку в Йоганнесбурзі у 2002 році; 3-й Всесвітній водний форум у Кіото, Японія, у 2003 році; 6-ий Глобальний форум WSSCC у Дакарі, Сенегал, та Міжнародний Рік прісної води — 2003. WSSCC сподівається, що за наявності відповідних ресурсів і політичної волі, нації зможуть зупинити одне з найстрашніших лих століття у сфері охорони здоров'я і налаштувати свої економіки на збалансований розвиток.

Зміна поведінки, політики і практики

Для зміни позиції і поведінки тих, хто відстоює традиційну практику й увлечення стосовно водопостачання й каналізації, необхідні новий приклад і революційне мислення. Досвід показує, що сама по собі наявність чистої води лише незначною мірою покращує здоров'я. На окрему увагу заслуговує впровадження гігієни на практиці, необхідними умовами якої мають стати каналізація та чиста вода. Хоча кожен з цих трьох елементів чинить певний позитивний вплив на здоров'я, їх поєднання матиме набагато суттєвіший ефект. Отже, належне впровадження гігієни є неможливим без доступу до джерел водопостачання і безпечних засобів утилізації відходів життєдіяльності людини та інших.

Кампанія WASH сприятиме дійсній трансформації відношень, політики і практики та переконуватиме міжнародну спільноту і донорів надавати першочергову підтримку країнам з належним

Економічні вигоди від розвитку санітарії та гігієни

- зниження навантаження на здоров'я людей від хвороб, що переносяться або спричиняються водою;
- зменшення періодів відсутності на роботі або у школі людей, які хворіють або страждають;
- покращення харчування внаслідок зменшення втрати поживних речовин при діареї;
- зменшення навантаження, особливо на жінок та дітей, які змушені ходити за водою на далекі відстані;
- вивільнення часу для іншої діяльності, як то відвідання шкіл дітьми або заробітку на життя та генерування доходів дорослими

водопостачанням, однак занедбаним каналізаційним господарством. З метою відслідковування прогресу кампанії та забезпечення її ефективності буде розроблено систему індикаторів для моніторингу та оцінки.

Основні висновки, які розроблені кампанією та адресовані тим, хто може і хоче вплинути на досягнення необхідних змін у поведінці, політиці і практиці, є такі:

- 1. ВОДА, САНІТАРІЯ ТА ГІГІЄНА МОЖУТЬ ВРЯТУВАТИ ЖИТТЯ.** Мільйони людей помирають щороку внаслідок проживання у негігієнічному середовищі, зараження їжі та питної води фекальними стоками, що містять бактерії, віруси і паразитів — збудників хвороб (наприклад, діареї, яка є найстрашнішим убивцею дітей у віці до п'яти років у країнах третього світу). Розв'язання проблем із каналізацією і допомога людям у покращенні умов гігієни може врятувати багато життів і зменшити захворюваність.
- 2. ВОДА, ГІГІЄНА І САНІТАРІЯ ДЛЯ ЛЮДЕЙ: У ПЕРШУ ЧЕРГУ — ЖІНКИ ТА ДІТИ.** Брак умов санітарії та гігієни найгірше впливає на жінок та дітей. Це також призводить до численних випадків насильства над жінками та дівчатами і загрожує їх репродуктивному здоров'ю. Вирішення гендерних питань сприятиме підвищенню статусу та рівня освіти дівчат, покращить умови життя і поверне людську гідність — стане першим кроком до підвищення якості життя.
- 3. ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ ПОСЛУГ ВОДОПОСТАЧАННЯ ТА КАНАЛІЗАЦІЇ ДЛЯ БІДНИХ НЕОБХІДНІ РЕФОРМИ.** Уряди, приватні компанії та міжнародні агенції повинні надати пріоритет та виділити ресурси для проведення інституційних реформ і визнати, що такі дії сприятимуть поліпшенню практики, належному управлінню, забезпечать основні права та посилять відповідальність кожного громадянина.
- 4. ВОДА, ГІГІЄНА І САНІТАРІЯ — КЛЮЧ ДО ПОДОЛАННЯ БІДНОСТІ.** Найбільшим тягарем проблема падає на найбідніші верстви суспільства як у сільських, так і в міських районах. Забезпечення населення цими базовими послугами має стати пріоритетним напрямком діяльності політиків на місцевому, регіональному та глобальному рівнях. Ця робота має бути визнана як важлива для викорінення бідності і сприяння збалансованому розвитку.

Підходи кампанії

Vision 21 – «Бачення 21», бачення та програма дій з водопостачання та санітарії

Мобілізація громад і стимулювання антропоцентричного підходу

Громадські групи: цивільні, релігійні, освітні, комерційні, спортивні, розважальні та інші зацікавлені об'єднання, можуть допомагати у трансформації суспільства та впливати на політику і поведінку. Антропоцентричний підхід до гігієни, санітарії та водопостачання може бути означений шляхом демонстрування і застосування прав та обов'язків людей по відношенню до цих основних послуг, як це описано у «Vision 21» та Кодексі етики, розробленому Міжнародним водним секретаріатом і WSSCC. Спираючись на позитивний досвід «Погляду в XXI століття» у деяких країнах, діяльність WASH буде зосереджена на пропаганді санітарії, гігієни та практики безпечного водопостачання шляхом впровадження відповідних технологій (таких, як збирання дощових вод) та різних ініціатив, зорієнтованих на людей, з використанням громадських зборів, багатосторонніх обговорень, підписання звернень, організації виставок, змагань, фольклорних вистав та інших заходів для підвищення обізнаності громадськості, а також, по можливості, міжособистісного спілкування.

Створення партнерств між різними секторами та дисциплінами

Визнано, що галузь водопостачання і каналізації не може функціонувати ізольовано від економічного та соціального секторів, якщо за мету поставлено досягнення цілей кампанії WASH. Оскільки каналізація і гігієна є ключовим моментом у боротьбі з бідністю, впровадженні інтегрованого управління водними ресурсами і збалансованого розвитку, WASH прагне об'єднати можновладців, практикуючих лікарів, громадські групи, релігійні організації і тих, хто працює у галузі здоров'я, харчування, довкілля, освіти, фінансів, комунікацій, прав людини та інших сферах, пов'язаних із розвитком. Члени Ради зі співпраці також укріплюють партнерство з професійними об'єднаннями, приватним сектором та іншими інституціями з метою поширення знань та обміну досвідом між країнами, що розвиваються, та індустріальним світом.

Збирання науково обґрунтованої інформації та передача досвіду

Зв'язок між знаннями і пропагандою є зрозумілим: будь-які пропагандистські зусилля залежать від достовірного наукового підґрунтя; з іншого боку, технічні знання без їх пропагування стануть доступними лише обмеженій аудиторії. При проведенні кампанії WASH робота різноманітних тематичних груп, мереж та інших ініціатив Ради буде зорієнтована на включення заходів із співставлення, виокремлення та узагальнення наукових знань для представлення широкій аудиторії. Для спрощення процесу збирання, оформлення і поширення знань використовуються найкращі здобутки у сфері їх організації та адміністрування. Також відбуватиметься збирання та обмін інформацією про власні ініціативи людей, досвід на місцях, а також інноваційну практику громад для вирішення проблем.

Голос людей

Одним із основних інструментів пропаганди кампанії стане «Звіт Народу» щодо санітарії та гігієни, який готується до 6-ого Глобального Форуму WSSCC, що проходитиме у Дакарі, Сенегал, у березні 2004 року.

Робота з поінформованими та відповідальними ЗМІ

Засоби масової інформації відіграють важливу роль, впливаючи на громадську думку. Коли вони приділяють місце і час питанням води, санітарії та гігієни, ці теми стають предметом обговорення громадськістю. Політики та інші виборні посадовці визнають, що ЗМІ є знаряддям пропаганди і чи то у формі передових статей, радіо- і телепередач, відеофільмів або газетних публікацій можуть впливати і формувати політику та навіть виділяти ресурси на проведення окремих заходів. Розповсюдження інформації та міжособистісного спілкування, в якому не останню роль мають відігравати ЗМІ, сприймаються як шлях до спрощення перетворення знань у переконання, позицію та дії. WSSCC вірить у створення партнерств із ЗМІ шляхом підтримання регулярних контактів із журналістами та їх об'єднаннями, проведення прес-конференцій та брифінгів, співпраці з Інтернет-виданнями, розповсюдження матеріалів, спільне виробництво відео-матеріалів для новин, документальних передач для радіо і телебачення, а також навчання як експертів, так і журналістів для того, щоб формувати відповідальне та правильне висвітлення питань води і санітарії. Шляхом проведення кампанії WASH Рада заохочуватиме партнерства і покладатиметься на них з метою розповсюдження правильних сигналів цільовим аудиторіям і підсилення діалогу на місцевому, регіональному та глобальному рівнях.

Менеджмент кампанії

Загальне управління і координацію проведення глобальної кампанії WASH здійснює Секретаріат WSSCC у Женеві, Швейцарія. Регіональні та національні координатори кампанії, які працюють в різних частинах світу, відіграють ключову роль у визначенні конкретних стратегій, що є доречними в умовах їхнього навколишнього середовища, й у впровадженні заходів на місцях за допомогою організацій-партнерів та різних верств громадянського суспільства. Радою зі співпраці розроблено типовий набір пропагандистських матеріалів, які доступні на веб-сторінці в Інтернеті. Члени Ради — професіонали, кількість яких у 140 країнах світу сягає 2000, — є для WASH «посланцями доброї волі». Серед них є лікарі, які спеціалізуються на питаннях води, санітарії та гігієни, фахівці з інформатики, соціологи, громадські лідери й представники урядових та неурядових організацій, агенцій ООН, двосторонніх та багатосторонніх донорів, регіональних банків, представники приватного сектора, вищих навчальних закладів та навчальних центрів, професійних об'єднань та об'єднань громадян, а також багатьох інших.

Регулярна інформація про кампанію, включаючи календар подій, буде розміщена на веб-сторінці WSSCC з посиланнями на веб-сторінки партнерів, які здійснюють власні заходи в рамках кампанії.

Як Ви можете Допомогти

- Будьте поінформовані: ознайомтеся з основними фактами, що стосуються санітарії, гігієни та безпечної води, які ви можете отримати від Секретаріату WSSCC або у Регіонального і Національного Координаторів у Вашій країні чи регіоні.
- Будьте залучені: станьте волонтером з організації або підтримки кампанії WASH у Вашій громаді чи організації.
- Будьте пропагандистом: Ви можете підтримати санітарію, гігієну та безпечну воду, написавши або зателефонувавши своєму депутату, міністру або редактору місцевої газети, радіо чи телепрограми, зробивши виступ на конференції чи беручи участь у зустрічах, семінарах, мітингах або релігійних зібраннях.
- Передайте цю інформацію друзям і колегам.
- Приєднайтеся до WSSCC; станьте спонсором або зареєструйте свою зацікавленість та відданість справі забезпечення санітарії, гігієни і безпечної води для всіх.

**Дійте негайно —
приєднайтеся
до кампанії WASH
і добийтеся змін!**

Щоб приєднатися до кампанії WASH і допомогти подолати тривале нехтування питаннями водопостачання, санітарії і гігієни

- Напишіть до WASH: Water Supply and Sanitation Collaborative Council (WSSCC), International Environment House, Chemin des Anemones 9, 1219 Chatelaine, Geneva, Switzerland.
- Відвідайте веб-сайт кампанії WASH:
www.wsscc.org

Українською мовою буклет видано Всеукраїнською екологічною громадською організацією «МАМА-86» в рамках глобальної кампанії «WASH» за фінансової підтримки WSSCC та Всесвітньої Організації Охорони Здоров'я.

За подальшою інформацією звертатися до Ганни Цветкової, національного координатора кампанії «WASH» в Україні, координатора кампанії «Питна вода в Україні» Всеукраїнської екологічної громадської організації «МАМА-86».

«МАМА-86», вул. Михайлівська, 22, 01001, Київ-1, Україна.
Тел.: +380 (44) 228-77-49, 228-31-01
Тел./факс +380 (44) 229-55-14
Ел. пошта: info@mama-86.org.ua

www.mama-86.org.ua